

**Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Halk Sağlığı Hemşireliği
Dersine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi***

**Determination of Nursing Students' Attitudes Towards Public
Health Nursing Lesson**

Dr. Öğr. Üyesi Hasret Yalçınöz Baysal¹ Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Berivan Bakan^{2}**

Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş³ Dr. Öğr. Üyesi Sonay Bilgin¹

¹Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye.

²Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Ağrı, Türkiye.

³SANKO Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye.

Öz

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik bölümü öğrencilerinin halk sağlığı hemşireliği dersinin teorik ve uygulamasına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Bu araştırma Türkiye'nin doğusunda yer alan iki farklı üniversitede Mart-Haziran 2020 tarihleri arasında 238 öğrencinin gönüllü katılımıyla yapıldı. Araştırmanın verileri, tanıtıcı bilgi formu ve Halk Sağlığı Hemşireliği Dersi Tutum Ölçeği ile toplandı.

Bulgular: Öğrencilerin halk sağlığı hemşireliği dersi tutum ölçeği uygulamaya yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının $2.43 \pm .69$, teoriğe yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının $2.30 \pm .69$ olduğu saptandı. Öğrencilerin, teoriğe yönelik ve uygulamaya yönelik tutum puan ortalamaları akademik kariyer yapmayı düşünenlerde istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek bulundu ($p < 0.01$).

Sonuç: Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin halk sağlığı hemşireliği dersinin teorik ve uygulamasına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer çalışmaların daha büyük gruplarda yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk sağlığı hemşireliği, Tutum, Öğrenci, Ders

* Geliş Tarihi: 01.07.2020 / Kabul Tarihi: 26.08.2020

**Sorumlu Yazar e-mail: absavci77@gmail.com

Atf; Yalçınöz Baysal, H., Bakan, A.B., Aktaş, B., Bilgin, S (2020). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin halk sağlığı hemşireliği dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(2): 103-111.

Abstract

Objectives: This study aims to identify the attitudes of the nursing students about the theoretical and application of the Public Health Nursing lesson.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted with the volunteer participation of 238 students at two university located in the eastern part of Turkey between March and June 2020. Data were collected through the socio-demographic form and Public Health Nursing Lesson Attitude Scale.

Results: The students' public health nursing lesson application sub-dimension mean score was $2.43 \pm .69$, and the theoretical subdimension mean score was found $2.30 \pm .69$. The theoretical and application subdimension mean score of for those who want to have an academic career was found to be statistically higher ($p < 0.01$).

Conclusion: It was determined that the attitudes of the students towards the theory and practice of the public health nursing lesson were moderate. Similar studies are suggested to be carried out in larger groups.

Keywords: Public health nursing, Attitude, Student, Lesson

GİRİŞ

Halk sağlığı hemşireliği (HSH), Dünya Sağlık Örgütü tarafından “tüm toplumun sağlığının yükseltilmesi, fizik ve sosyal çevrenin olumlu hale getirilmesi, toplumu hastalık ve sakatlıklardan korumak için çalışan, tüm hemşirelik becerileri ile halk sağlığı ve sosyal yardımın bazı evrelerini de kapsayan hemşirelikte özel bir alan” olarak değerlendirilmektedir (Erci, 2009). HSH, sağlıklı nüfusa hizmet etmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle de hizmet alanı, bu nüfusun yaşadığı her yerdir. Halk sağlığı hemşireleri, hastanelerde değil birinci basamak sağlık kurumlarında hizmet vermektedir. Sağlık kurumlarının yanı sıra evde, işyerlerinde, okullarda, kapalı alan olan cezaevleri gibi diğer toplum alanlarında yani insanların olduğu her yerde toplum merkezli hizmet vermektedirler. Hizmet felsefesi ise birey, aile ve toplumun kabul edilebilir, uygun, ulaşılabilir ve kaliteli sağlık bakımı alma hakkına sahip olduğu inancına dayanmaktadır (Eren & Öztekin, 2006). HSH dersinde, öğrencilere meslek hayatında kullanacağı, toplum sağlığının düzeyini yükseltmeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile ilgili bilgi beceri ve tutum kazandırılmaya çalışılmaktadır (Nigenda ve ark., 2010).

Tutumun, davranış biliminde önemli bir yeri bulunmaktadır. Öğrencilerin dersle yönelik olumlu tutumları başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir. (Yılmaz & Demir, 2014; Aragaw ve ark., 2019; Şekerci, 2020; Bağcı, 2007). Yapılan çalışmalarda dersle ilgili tutumların, hemşirelik öğrencilerinin mezun olduktan sonraki çalışacakları alanlarının tercihinde etkili bir faktör olduğu görülmüştür (Çam & Baysan Arabacı, 2009; Gözüm, 2004).

Hemşirelik öğrencilerine lisans eğitimleri sırasında halk sağlığı hemşiresinin görev ve rollerinin, üniversitelerdeki akademisyenler tarafından tam olarak benimsenip vurgulanması gerekir (Altay & Öz, 2016). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim müfredatı içerisinde HSH dersi ile ilgili tutumlarının ne olduğunun ve herhangi bir tutum gelişip gelişmediğinin belirlenmesi, ders içeriklerinin ve dersin başarısının belirlenmesi açısından önemlidir (Sapçı & Güngörmüş 2017).

Bu düşünceden hareketle bu çalışma, hemşirelik bölümü öğrencilerinin HSH dersinin teorik ve uygulamasına ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Sorusu

Öğrencilerin HSH dersine yönelik tutumları nasıldır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Araştırma tanımlayıcı tiptedir.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı: Bu çalışma Türkiye'nin doğusunda yer alan iki üniversitenin hemşirelik bölümlerinde eğitim alan öğrencilerle Mart-Haziran 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme: Araştırma evrenini, belirtilen bölümlerde eğitim almakta olan ve halk sağlığı hemşireliği dersini almış olan 290 öğrenci oluşturmuştur. Örnekleme yöntemine gidilmeksizin evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ancak çalışmaya katılmak istemeyen 52 öğrenci araştırmaya dahil edilememiş ve araştırmanın örneklemini 238 (katılım oranı %82.1) öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları:

Araştırma verilerinin toplanmasında tanıtıcı bilgi formu ve Halk Sağlığı Hemşireliği Dersi Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini içeren 8 sorudan oluşmaktadır.

Halk Sağlığı Hemşireliği (HSH) Dersi Tutum Ölçeği: Sapçı ve Güngörmüş (2017) tarafından geliştirilen ve öğrenci hemşirelerin halk sağlığı hemşireliği dersinin teorik ve uygulamasına ilişkin olumlu ve olumsuz tutumlarını ölçen bir ölçüm aracıdır. Ölçek, 34 madde ve iki alt boyuttan (teorik ve uygulamaya yönelik tutum olmak üzere) oluşan beşli Likert tipte bir ölçektir. Ölçeğin değerlendirilmesi alt boyutlar üzerinden gerçekleştirilir. Alt boyutlara yönelik puan ortalaması; maddelerin toplamının madde sayısına (17) bölünmesiyle elde edilir. Her bir alt boyut 0-4 arası puanlanmakla birlikte, puanların 0'a doğru azalması olumsuz tutumun, 4'e doğru artması olumlu tutumun düzeyine işaret etmektedir (Sapçı & Güngörmüş 2017). Ölçeğin Cronbach alpha değeri teorik alt boyutunda 0.88, uygulama alt boyutunda, 0.89, toplamda ise, 0.94 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada her iki alt boyut için Cronbach alpha değeri 0.89, ölçek toplamı için 0.94 bulunmuştur.

Veri Toplama

Veriler, sınıf ortamında, araştırmacılar tarafından araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere verilen anket formlarının doldurulmasıyla toplandı. Her bir anketin doldurulması yaklaşık 5-10 dakika sürdü.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler, SPSS (20.0) paket programında, sayı, yüzde ve ortalama, Kolmogorov-Smirnov, bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson korelasyon analizleri ile değerlendirilmiştir. İstatistiki anlamlılık için sınır değer $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Uygulamalar

Çalışmaya başlamadan önce, çalışmada kullanılan ölçek için yazarlardan kullanım izni ve çalışmanın yürütüldüğü üniversitelerden birine ait olan, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onam alındı (05.03.2020-E.5933). Araştırmaya katılmak isteyen öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilerek sözlü onamları alındı.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin not ortalamasının 2.94 ± 0.43 puan olduğu, %81.1'inin kadın, %86.1'inin 21-23 yaş aralığında, %98.3'ünün bekar, %72.3'ünün gelirinin orta düzeyde olduğu, %46.6'sının akademik kariyer yapmayı düşünmediği saptandı (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Özelliklerinin Dağılımı (n=238)

Tanıtıcı Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	193	81.1
	Erkek	45	18.9
Yaş	18-20	15	6.3
	21-23	205	86.1
	24 ve üzeri	18	7.6
Medeni Durum	Evli	4	1.7
	Bekar	234	98.3
Aylık gelir	İyi	38	16.0
	Orta	172	72.3
	Düşük	28	11.8
Akademik kariyer	Düşünüyor	54	22.7
	Kararsız	73	30.7
	Düşünmüyor	111	46.6
		$\bar{X} \pm SD$	
Akademik not ortalaması		2.94±.43 (min=2, max=4)	

Öğrencilerin HSH dersi uygulamaya yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının 2.43 ± .69 olduğu, ölçekten alınan en düşük puanın 0, en yüksek puanın ise 4 olduğu bulundu. Ölçeğin teoriğe yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının 2.30 ± .69, bu alt boyuttan alınan en düşük puanın 0, en yüksek puanın ise 4 olduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin HSH Dersi Tutum Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamaları (n=238)

Ölçek	$\bar{X} \pm SD$	Min	Max
HSH Dersi Uygulamaya Yönelik Tutum	2.43 ± .69	0	4
HSH Dersi Teoriğe Yönelik Tutum	2.30 ± .69	0	4

Öğrencilerin, HSH dersi uygulamaya yönelik tutum puan ortalamaları akademik kariyer yapmayı düşünenlerde istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p < 0.01$) (Tablo 3).

Tablo 3: HSH Tutum Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamalarının Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (n=238)

Tanıtıcı Özellikler	n	Teoriğe Yönelik Tutum Alt Boyut		Uygulamaya Yönelik Tutum Alt Boyut	
		$\bar{x} \pm SD$	Test değeri ve önemlilik	$\bar{x} \pm SD$	Test değeri ve önemlilik
Cinsiyet					
Kadın	193	2.31 ± .69	t=.142	2.46 ± .68	t=1.531
Erkek	45	2.29 ± .73	p=.887	2.29 ± .71	p=.127
Yaş					
18-20	15	2.29 ± .51	F=.129	2.36 ± .49	
21-23	205	2.30 ± .71	p=.879	2.44 ± .71	F=.107
24 ve üzeri	18	2.38 ± .66		2.40 ± .60	p=.899
Medeni Durum					
Evli	4	2.35 ± .93	t=.143	2.44 ± .94	t=.031
Bekar	234	2.30 ± .69	p=.886	2.43 ± .69	p=.975
Aylık Gelir					
İyi	38	2.27 ± .83	F=.204	2.41 ± .85	F=.372
Orta	172	2.30 ± .67	p=.816	2.42 ± .65	p=.689
Düşük	28	2.38 ± .68		2.54 ± .70	
Akademik kariyer planı			F=13.477 p=.001		F=16.097 p=.001
Düşünüyor (1)	54	2.67 ± .74	İleri	2.80 ± .66	İleri
Kararsız (2)	73	2.33 ± .67	analiz	2.51 ± .66	analiz
Düşünmüyor (3)	111	2.11 ± .61	1>2,3	2.20 ± .64	1>2,3

Öğrencilerin not ortalaması ile HSH dersi uygulamaya yönelik tutum ortalama puanı arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu saptandı ($p<0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin Akademik Not Ortalamaları ile HSH Dersi Tutum Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

	Öğrencilerin Not Ortalamaları
HSH Dersi Uygulamaya Yönelik Tutum Puan Ortalaması	.171
HSH Dersi Teoriğe Yönelik Tutum Puan Ortalaması	.103
	.133

TARTIŞMA

Küreselleşme ile birlikte değişen sağlık gereksinimleri halk sağlığı hemşirelerinin yeterliliklerinin gözden geçirilmesine ve lisans düzeyinde verilen eğitimlerin revize edilmesine yol açmıştır (Campbell ve ark., 2020; Joyce ve ark., 2018; Kadioğlu ve ark., 2019). Halk sağlığı hemşirelerinin yetkinliklerinin artırılmasında, verilen eğitimin niteliğinin yanı sıra eğitimi alan kişilerin bu alana yönelik ilgi ve tutumlarının da etkili olduğu yadsınamaz.

Uygulamalı derslerin teorik ve uygulamalarına yönelik olumlu tutum, öğrenmeyi kolaylaştırması, alınan eğitim kapsamında yapılacak girişimlerin niteliğini ve buna bağlı memnuniyeti artırması açısından oldukça önemlidir.

Ülkemizde HSH eğitimine yönelik öğrencilerin tutumlarının incelendiği çok az sayıda çalışma olduğu için konu sınırlı sayıda çalışma ile tartışılmıştır.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası birey, aile ve topluma hizmet verirken yapacağı tüm girişimlerin (bakım, bilgilendirme, eğitim, danışmanlık) niteliği açısından HSH dersinde aldığı gerek teorik bilgilere gerekse uygulamalarayönelik olumlu tutuma sahip olmaları beklenmektedir (Şekerci, 2020; Ak ve ark., 2018). HSH dersini alan öğrencilerin olumlu ve olumsuz tutumlarının ve bunuetkileyen faktörlerin belirlenmesiyle gelecek dönemlerde öğrencilerin olumlu tutum geliştirilmesine yönelik müdahaleler yapılabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Çalışmamızda öğrencilerin HSH dersi uygulamaya yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının $2.43 \pm .69$, teoriğe yönelik tutum alt boyut puan ortalamasının ise $2.30 \pm .69$ olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Şekerci (2020)'nin yaptığı çalışmada katılımcıların HSH tutum ölçeği teoriğe yönelik tutum puan ortalaması 2.78 ± 0.66 ve uygulamaya yönelik tutum puan ortalaması 2.77 ± 0.68 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek maksimum puan göz önüne alındığında öğrencilerin HSH dersi tutum ölçeği uygulamaya ve teoriğe yönelik tutum alt boyut puanlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Ölçek alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin HSH dersi tutum ölçeği uygulamaya ve teoriğe yönelik tutum puan ortalamaları akademik kariyer yapmayı düşünenlerde anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde Sapçı ve Güngörmüş (2017) tarafından yapılan çalışmada da lisansüstü eğitim alan öğrencilerin HSH dersi teorik ve uygulamasına yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu bildirilmiştir. Çalışmamıza benzer şekilde yapılan bir diğer çalışmada da lisansüstü eğitim almayı düşünen öğrencilerde HSH dersinin uygulamasına yönelik tutum puanları daha yüksek bulunmuştur (Şekerci, 2020).

Çalışmamızda öğrencilerin akademik not ortalaması ile HSH dersi tutum ölçeği uygulamaya yönelik tutum ortalama puanı arasında pozitif yönde istatistiksel anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada çalışmamızla benzer şekilde akademik başarı ortalaması yüksek olan hemşirelik öğrencilerinin bilgiye ve kanıta dayalı uygulamalara daha çok önem verdikleri ve olumlu tutum sergiledikleri ifade edilmiştir (Baştaş & Özbey, 2020). Bu doğrultuda başarılı öğrencilerin uygulamalarda daha olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir. Dersin teorik ve uygulamasına yönelik öğrencilerin olumlu tutum sergilemeleri, hem dersin teoriğinde hem de uygulamasında daha başarılı olmalarına, becerilerini geliştirmelerine ve mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlayabilir. Ayrıca derse

yönelik olumlu tutum artıkça karşılaşılan problemleri çözmek amacıyla daha cesaretli ve daha iyi düşünceleri olan öğrencilerin, derslerde daha başarılı olma ve görevlerini daha istendik şekilde yapma inancı da artabilir (Ocak & Yamaç, 2011).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin halk sağlığı hemşireliği dersinin teorik ve uygulamasına yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu, akademik kariyer yapmayı düşünmenin ve akademik başarının tutumu etkilediğibulunmuştur. Benzer çalışmaların daha büyük gruplarda yapılması önerilmektedir. Bunun yanı sıra halk sağlığı hemşireliği alanındaki akademisyenlerin öğrencilerin bu derse yönelik olumlu tutumu geliştirme konusunda daha duyarlı olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda akademisyenlerin öğrencilere rol model olmaları açısından birinci basamak sağlık hizmetlerinde aktif rol almaları ve öğrencilerin HSH modelinin uygulandığı ülkeleri ziyaret edebilecekleri projelerin yapılması önerilmektedir. Ayrıca akademisyenlerin Erasmus, Mevlana vb. değişim programlarında halk sağlığı hemşireliğinin ön planda olduğu ülkelerle anlaşmalar sağlayarak öğrencilerin bu ülkelere yönlendirilmeleri konusunda aktif rol almaları da önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ak, B., Cerit, B., Dikmen, Y., Erol, F. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel tutumları ve etkileyen faktörler. *STED*, 27(4):232-242.
- Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Bologna Bilgi Sistemi. Erişim 10.02.2020 <http://dersbilgipaketi.akdeniz.edu.tr/tr-TR/Program/Browse/644/912>.
- Altay, B., Öz, Ö. (2016). Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin halk sağlığı kapsamında yaptıkları ev ziyaretlerinde karşılaştıkları güçlükler ve profesyonel hemşirelik rolleri. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*; 1:1.
- Aragaw, Y., Sinishaw, W., Daba, W., Mekie, M. (2019). Attitude of nursing and midwifery students towards clinical practice and its associated factors in Northwest Ethiopia: a cross-sectional study. *BMC Res. Notes*;12 (1): 205.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma Ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *TÜBAR*, XXI, 29-61.
- Baştaş, Ö., Özbey, H. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının belirlenmesi.*Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 17(Ek sayı):32-7.
- Bloom, B.S.(1979). İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme (Çeviren: D. A. Özçelik).Ankara: Millî Eğitim Yayınları.
- Campbell, L.A., Harmon, M.J., Joyce, B.L., Little, S.H. (2020). Quad Council Coalition community/public health nursing competencies: Building consensus through collaboration. *Public Health Nursing*, 37(1), 96-112.
- Çam, O., Baysan, Arabacı, L.(2009). Psikiyatri hemşireliğini algılama ölçeğinin geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2009; 12:4.
- Erci, B. (2014). Halk Sağlığı Hemşireliği. Göktuğ Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, sf:30.

- Eren, N., Öztekin, Z. (2006). Günümüzde halk sağlığı anlayışı. Ç. Güler ve L. Akın (Editörler). Halk sağlığında temel bilgiler. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Gözüm, S. (2004). Hemşirelik öğrencilerinin çalışmak istedikleri alanlara ilişkin lisans eğitiminin başında ve sonundaki tercihleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 1, 2004.
- Şekerci, Y.G.(2020). Hemşirelik öğrencilerinin halk sağlığı hemşireliği dersine yönelik tutumu ve çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2):339-346.
- Joyce, B.L., Harmon, M., Johnson, R.G.H., Hicks, V., Brown-Schott, N., Pilling, L., & Brownrigg, V. (2018). Community/public health nursing faculty's knowledge, skills and attitudes of the Quad Council Competencies for Public Health Nurses. *Public Health Nursing*, 35(5), 427-439.
- Kadıoğlu, H., Albayrak, S., Ergun, A., Yurt, S., Gur, K., Mert, K., ... & Esin, M. N. (2019). Achieving consensus on the undergraduate curriculum of public health nursing in Turkey. *Public Health Nursing*, 36(2), 238-244.
- Nigenda, G., Magana-Valladares, L., Cooper, K., Ruiz-Larios, J.A. (2010). Recent Developments in Public Health Nursing in America. *Int.J. Environ. Res. Public Health* 2010; 7: 729-750.
- Ocak, G., Yamaç, A. (2011). Özyeterlilik Tutum ve başarı arasındaki ilişkilerin Yapısal Eşitlik Modeliyle İncelenmesi. 20. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 8-10 Eylül.
- Sapçı, E., Güngörmüş, Z. (2017). Halk sağlığı hemşireliği dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik programı, Halk Sağlığı Hemşireliği yüksek lisans tezi.
- Yılmaz, A., Demir, S.B. (2014). Ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine ve Sosyal Bilgiler öğretmenine karşı tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*; 9(2), 1705-1718.